

[Domov](#) > ... > [Vaše Pravice](#) > [Pravice Mladoletnikov V Sodnem Postopku](#) > [Germany](#)

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku

Vsebino zagotavlja

Nemčija

Nemčija

V Nemčiji se za pravne zadeve v zvezi z mladoletniki, ki se privedejo pred sodišče, uporabljajo posebna pravila in postopki. Ti so namenjeni zaščiti pravic in interesov mladih, ki jih to zadeva. Mladoletniki so otroci in mladi, mlajši od 18 let.

1. Pravna sposobnost mladoletnikov

Načeloma so lahko otroci v civilnem postopku udeleženi od rojstva kot tožniki ali toženci. Civilni postopek je postopek pred sodiščem, v katerem se uveljavljajo zasebne pravice, kot so pravice, ki izhajajo iz najemne pogodbe.

Na splošno pa se sposobnost nastopanja pred sodiščem pridobi šele, ko oseba dopolni 18 let. To pomeni, da lahko šele od tega trenutka dalje v postopku nastopi samostojno, na primer z vložitvijo tožb ali zahtevkov. Preden mladoletniki dopolnijo 18 let, morajo ta procesna dejanja v njihovem imenu opraviti njihovi zakoniti zastopniki, običajno njihovi starši.

Vendar veljajo nekatere izjeme:

- v primeru sporov v zvezi z delovnim razmerjem mladoletnikov se lahko šteje, da je mladoletnik sposoben nastopati pred sodiščem od sedmega leta starosti;
- v postopkih pred sodišči za družinske zadeve, ki se na primer nanašajo na preživninske zahtevke ali pravico do stikov, se šteje, da so mladoletniki pred sodiščem sposobni nastopati po dopolnjenem 14. letu starosti. To pomeni, da lahko od dopolnjenega 14. leta starosti sami uveljavljajo svoje procesne pravice. Takrat lahko na primer zahtevajo začetek postopka, prejmejo pisna stališča v zvezi s postopkom in imajo lastno pravico dostopa do dokumentov.

2. Prilagojena postopkovna pravila za postopke, v katerih so udeleženi mladoletniki

2.1 Civilni postopek

Če je otrok v civilnem postopku udeležen kot tožnik ali toženec, se namesto otroka zasliši njegov zakoniti zastopnik, običajno otrokovi starši. Če pa je tožnik ali toženec, ki je mladoletnik, že dopolnil 16 let, lahko sodišče po lastni presoji odloči, da zasliši tudi samega mladoletnika.

2.2 Postopki pred sodišči za družinske zadeve

V primeru postopkov pred sodišči za družinske zadeve, zlasti v zadevah, ki se na primer nanašajo na skrbništvo in stike, se uporabljajo posebna pravila, ki predvidevajo sodelovanje ali udeležbo mladoletnikov v postopku. Ta pravila vključujejo zlasti obveznost sodišča, da otroka zasliši osebno, ne glede na njegovo starost, in si ustvari lasten vtis o njem. To zaslišanje običajno poteka brez navzočnosti otrokovih zakonitih zastopnikov. Poleg tega mora sodišče pogosto zaslišati urad za mladino (*Jugendamt*) in tudi starše osebno. Če je to v otrokovo korist, mora sodišče otroku določiti ustreznega zakonitega zastopnika. Ta oseba se pogovorno imenuje tudi „otrokov

odvetnik“ (*Anwalt des Kindes*), njena naloga pa je zastopati otrokove koristi v postopku.

2.3 Kazenski postopek

2.3.1 Mladoletni toženci

Mladoletniki lahko v kazenskem postopku nastopajo kot toženci le, če so bili v času storitve kaznivega dejanja stari najmanj 14 let. Posebno kazensko pravo za mladoletnike (*Jugendstrafrecht*) se uporablja za tožence, ki so bili v času storitve kaznivega dejanja starejši od 14 let, vendar še niso dopolnili 18 let. Pri mladostnikih, ki so bili v času storitve kaznivega dejanja starejši od 18 let, vendar še niso dopolnili 21 let, se lahko uporablja kazensko pravo za mladoletnike, odvisno od stopnje osebnega razvoja posameznika ali narave kaznivega dejanja. Kazensko pravo za mladoletnike ne določa le širšega nabora ukrepov in možnih kazenskih sankcij kot kazensko pravo za odrasle, temveč vsebuje tudi posebne določbe o poteku sodnega postopka. Namen določb kazenskega prava za mladoletnike je, da se upošteva stopnja razvoja mladoletnih tožencev. Za vodenje kazenskih postopkov zoper mladoletnike so pristojna posebna sodišča za mladoletnike (*Jugendgerichte*). V sodnih postopkih načeloma sodeluje tudi agencija za pravno pomoč mladoletnikom (*Jugendgerichtshilfe*), tj. socialna služba občinske agencije za varstvo otrok in mladih (*Kinder- und Jugendhilfe*). Obravnave na sodišču za mladoletnike niso odprte za javnost. Več informacij o pravicah mladoletnih tožencev je na voljo [tukaj](#).

2.3.2 Mladoletniki kot žrtve in priče

V kazenskih postopkih obstajajo posebna pravila o zaščiti otrok in mladih, mlajših od 18 let, ki so bili priča ali žrtev kaznivega dejanja. Namen teh pravil je preprečiti, da bi posameznik doživel nadaljnje duševne stiske. Obravnave, razgovore in druge preiskovalne ukrepe, ki vključujejo mladoletno žrtev, bi bilo treba na primer izvesti še posebno hitro. Med sodno obravnavo lahko priče, mlajše od 18 let, zasliši le sodnik. Vse druge stranke v postopku, ki imajo pravico zastavljati vprašanja, morajo svoja vprašanja zastaviti prek sodnika. Da bi se izognili večkratnemu zaslišanju, bi bilo treba za priče, mlajše od 18 let, uporabiti možnost snemanja video in zvočnih posnetkov. V mnogih primerih se lahko namesto izjava priče med sodno obravnavo uporabijo video posnetki izjave mladoletne žrtve pred preiskovalnim sodnikom. Posamezniki, mlajši od 18 let, ki so bili žrtve kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost ali nekaterih nasilnih kaznivih dejanj, lahko zaprosijo, da se jim med sojenjem zagotovi psihosocialna podpora. Ta intenzivna podpora, ki je za zadevno osebo brezplačna, vključuje svetovanje usposobljenega svetovalca in zagotavljanje informacij ter podporo med kazenskim postopkom. Če obstajajo pomisleki, da bi lahko navzočnost obtoženca znatno negativno vplivala na dobrobit mladoletne priče, lahko sodišče odredi, da mora obtoženec med zaslišanjem priče zapustiti sodno dvorano. V primeru mladoletnih prič je treba javnost na zahtevo zadevne osebe izključiti. V nekaterih primerih se lahko mladoletne žrtve tožbi pridružijo tudi kot pridruženi tožniki in se jim dodeli brezplačen odvetnik.

2.3.3 Otroku primerne informacije o kazenskem postopku

Zvezno ministrstvo za pravosodje (*Bundesministerium der Justiz*) ponuja različne brošure z informacijami, ki so primerne za otroke, kot so „*Du bist nicht allein*“ („*Nisi sam/-a*“) za predšolske in osnovnošolske otroke in „*Ich habe Rechte*“ („*Imam pravice*“) za mlade. S temi publikacijami se zagotavljajo informacije o kazenskih postopkih na starosti primeren način. Več informacij o kazenskem postopku je na voljo na spletišču Zveznega ministrstva za pravosodje in na naslovu <http://www.hilfe-info.de/>. Dodatne informacije o pravicah mladoletnih žrtev kaznivih dejanj so na voljo [tukaj](#).

3. Ukrepi za pospešitev postopka, v katerem so udeleženi mladoletniki

3.1 Postopki pred sodišči za družinske zadeve

Postopki v zvezi s prebivališčem otroka, stikom z otrokom ali njegovo predajo ter postopki, ki se začnejo zaradi tveganja za dobrobit otroka, imajo prednost in so pospešeni. Obravnava, med katero sodišče razpravlja o zadevi z zadevnimi osebami, bi morala biti izvedena v enem mesecu. Sodišče bi si moralo prizadevati za doseg dogovora med staršema. V ta namen lahko odredi tudi, da se morajo starši na primer udeležiti svetovanja, ki ga nudijo svetovalne službe agencije za varstvo mladih, ali informativnega sestanka o mediaciji. Pri postopkih v zvezi s stikom z otrokom bi moralo sodišče za to obdobje urediti začasni stik.

3.2 Kazenski postopek

V Nemčiji se za izvrševanje kazenskih sankcij, izrečenih zoper mlade, uporabljajo posebni predpisi. Ključni namen kazenskega prava za mladoletnike, to je rehabilitacija, je odločilen tudi pri izvajanju naloženih kazenskih sankcij. Pri tem je treba upoštevati posebne potrebe in stopnjo razvoja mladih prestopnikov. V skladu s kazenskim pravom za mladoletnike so sodiščem za mladoletnike na voljo različne možne kazenske sankcije, vključno z opozorili, navodili v zvezi z načinom življenja storilca ali navodili za udeležbo na tečajih socialnega usposabljanja, odredbami za opravljanje dela ali plačilom nadomestila škode, (kratkotrajnim) priporom in – kot zadnjo možnost v hudih primerih – zapornimi kaznimi za mladoletnike. Zaporne kazni za mladoletnike se prestajajo v posebnih ustanovah za mlade prestopnike, ki so namenjene zagotavljanju starosti primerne podpore in vzgoje.

4. Večdisciplinarni pristop

4.1 Vpliv na mladoletne tožence

Da bi dosegli glavni namen kazenskega prava za mladoletnike, tj. preprečiti, da bi toženec ponovil kaznivo dejanje, je zlasti pomembno, da različne strokovne agencije v kazenskih postopkih za mladoletnike sodelujejo usklajeno. S tem usklajenim pristopom je mogoče ukrepe za varstvo mladih in odzive sodišč ciljno prilagoditi posamičnemu položaju toženca. Agencija za pravno pomoč mladoletnikom na primer že med preiskavo državnega tožilca predloži poročilo o osebnosti in življenjskem položaju toženca. Na podlagi teh informacij se že v zgodnji fazi preuči, kako se najbolje odzvati na kaznivo dejanje. V praksi so se uveljavile različne oblike sodelovanja med agencijami za varstvo mladih, policijo in državnim tožilcem, ki lahko pripomorejo k optimizaciji in pospežitvi predpisanih postopkov.

4.2 Hiše za otroke svetovne fundacije za otroke

[Hiše za otroke](#) svetovne fundacije za otroke (World Childhood Foundation) so posebej prilagojene potrebam otrok in mladih, ki so bili žrtve fizičnega ali spolnega nasilja. Te ustanove so otrokom prijazne, večdisciplinarne kontaktne točke za mladoletne žrtve fizičnega in spolnega nasilja. Njihov cilj je preprečiti ponavljajoče se zasliševanje ali preiskovanje mladoletnih žrtev tako, da zagotavljajo tesno sodelovanje med zdravniki, psihologi, agencijami za varstvo otrok in mladih, policijo in sodstvom pod eno streho. Prva hiša za otroke v Nemčiji je bila odprta leta 2018 v Leipzigu, druge pa so v Berlinu, Düsseldorfu, Heidelbergu, Ortenauu, Münchnu, Flensburgu, Schwerinu in Hamburgu.

5. Usposabljanje strokovnjakov

5.1 Odvetniki

Nemčija ponuja širok nabor usposabljanj za odvetnike, ki zajemajo tudi pravice mladoletnikov v sodnih postopkih. Informacije o teh pravicah se zagotavljajo zlasti s specialističnimi obveznimi usposabljanji za odvetnike, ki delujejo na področjih družinskega, kazenskega in cestnoprometnega prava.

5.2 Sodniki in tožilci

Nemška pravosodna akademija (*Deutsche Richterakademie*) ponuja številna usposabljanja o pravicah mladoletnikov v sodnih postopkih, ki so namenjena tako mladim, ki šele vstopajo na to poklicno pot, kot tudi izkušenim strokovnjakom. Udeleženci pridobijo strokovno znanje in se usposobijo na področju psiholoških spretnosti.

Usposabljanja zajemajo teme, kot so obravnava in zaslišanje otrok in mladih, zloraba otrok in kazensko pravo za mladoletnike. Namen je sodnike bolje seznaniti s položajem in potrebami otrok in mladih ter jih opremiti s praktičnimi spretnostmi za ravnanje in komuniciranje z njimi. Udeležba na teh usposabljanjih je prostovoljna.

Družinske zadeve se obravnavajo pred sodišči za družinske zadeve. V takih postopkih imajo sodniki sodišč za družinske zadeve še posebej odgovorno vlogo. Posebne zahteve v zvezi z njihovimi kvalifikacijami so zakonsko določene. Poleg ustreznega pravnega znanja bi morali imeti taki sodniki tudi dokazljivo znanje s področja psihologije, zlasti razvojne psihologije otrok, ali komunikacije z otroki ali pa bi morali te spretnosti pridobiti brez nepotrebne odlašanja.

Sodniki in tožilci, ki na sodiščih za mladoletnike delujejo na področju kazenskega prava, bi morali imeti spretnosti na področju vzgoje in posebne kvalifikacije.

6. Otrokova korist

Postopki v zadevah v zvezi s starši in otroki, kot so zadeve v zvezi z varstvom in vzgojo ter stiki z otrokom, temeljijo na načelu preiskave po uradni dolžnosti (*Amtsermittlungsprinzip*) in so usmerjeni k zaščiti otrokove koristi. Načelo zagotavljanja otrokove koristi je kot vodilno načelo določeno v civilnem zakoniku (*Bürgerliches Gesetzbuch*) in ga je treba v odločbah v zadevah v zvezi s starši in otroki upoštevati. Je pomembno načelo za vse določbe na področju starševske odgovornosti.

Za nekatere odločbe obstajajo posamezni predpisi, ki vsebujejo podrobnejše določbe o tem, kako je treba upoštevati otrokovo korist. To lahko pomeni, da:

- mora biti odločba v skladu z otrokovo koristjo (npr. če se prenese izključna starševska skrb),
- mora odločba zagotavljati otrokovo korist (npr. v primeru stika z osebami, ki niso starši in so pomembne za otrokovo navezanost),
- odločba ne sme biti v nasprotju z otrokovo koristjo (npr. če se vzpostavi skupna starševska skrb) ali ne sme ogroziti otrokove koristi (npr. če se starševska skrb odvzame).

Načelo preiskave po uradni dolžnosti pomeni, da mora sodišče po uradni dolžnosti ugotoviti vsa dejstva, ki so pomembna za zadevno odločbo. Sodišče je zato aktivno odgovorno za zagotovitev, da se v postopku upoštevajo vsa pomembna dejstva in okoliščine, da se lahko v otrokovo korist sprejme najboljša možna odločitev. Glavna naloga sodišča za družinske zadeve v takih postopkih je torej, da v vsakem posameznem primeru sprejmejo odločitev, ki omogoča, da se kar najbolje upošteva otrokova korist.

7. Izvrševanje odločb v zvezi z mladoletniki

7.1 Izvrševanje sodnih odločb v civilnih zadevah

Načeloma je sodbo zoper mladoletnika mogoče izvršiti. Če ima mladoletnik premoženje, pridobljeno na primer z dedovanjem, ki se lahko uporabi za poravnavo dolgov, je to premoženje lahko predmet izvršbe. Pri sprejemanju takih ukrepov sodni izvršitelj ne sme neposredno stopiti v stik z mladoletnikom, ki ni sposoben nastopati pred sodiščem, temveč le z njegovim zakonitim zastopnikom.

7.2 Kazenski postopek

V Nemčiji se za izvrševanje kazenskih sankcij zoper mlade uporabljajo posebni predpisi. Cilj kazenskega prava za mladoletnike je doseči rehabilitacijo, pri čemer se upoštevajo posebne potrebe in stopnje razvoja mladih prestopnikov. Mladi prestopniki so nameščeni v posebne ustanove za mlade prestopnike, namenjene zagotavljanju starosti primerne podpore in vzgoje. Kazenske sankcije so na splošno milejše od kazenskih sankcij, izrečenih odraslim, in bi morale biti namenjene ponovni vključitvi mladih prestopnikov v družbo. V skladu s kazenskim pravom za mladoletnike so sodnikom na voljo različne možne kazenske sankcije, vključno z opozorili, navodili, družbeno koristnim delom, (kratkotrajnim) priporom in zapornimi kaznimi za mladoletnike.

8. Izpodbijanje sodnih odločb

8.1 Postopki pred sodišči za družinske zadeve

V družinskih zadevah imajo mladoletniki, ki niso sposobni nastopati pred sodiščem, prek svojega zakonitega zastopnika na voljo ustrezna pravna sredstva, s katerimi lahko izpodbijajo sodno odločbo. Tudi otroci, starejši od 14 let, imajo pravico vložiti pritožbe v vseh zadevah, ki jih zadevajo. Če je bil otroku dodeljen zakoniti zastopnik, se mora ta z otrokom pogovoriti o sodni odločbi in premisliti, ali je treba v otrokovo korist vložiti pritožbo.

8.2 Kazenski postopek

Mladoletni toženci imajo široke pravice, da zahtevajo pregled ukrepov in odločb, sprejetih kadar koli v kazenskem postopku za mladoletnike, če menijo, da so bile njihove pravice kršene. To vključuje vložitev

posebnih pritožb zoper sodbe. Take pritožbe lahko vložijo tudi starši ali zakoniti zastopniki mladoletnika. Več informacij o pravicah mladoletnih tožencev je na voljo [tukaj](#).

9. Posvojitve

Odločitve v zvezi s posvojitvami sprejema sodišče. V postopek posvojitve otroka je vključena agencija za varstvo otrok in mladih. Postopek v zvezi s predhodno namestitvijo otroka v družino izbranega posvojitelja torej praviloma poteka pred postopkom pred sodiščem za družinske zadeve. Predhodno namestitev otroka v družino izbranega posvojitelja lahko opravijo uradi za mladino, zvezni uradi za varstvo mladih in pooblašene agencije za posvojitve.

Za vse postopke v zvezi z mednarodno posvojitvijo, ki se začnejo po 1. aprilu 2021, mora poskrbeti agencija za mednarodne namestitve. Agencije za mednarodne namestitve vključujejo osrednje agencije za posvojitve zveznih državnih uradov za mladino in mednarodne agencije za namestitve, ki jih je odobrila država. Če je bila posvojitve izvedena brez postopka predhodne namestitve otroka v družino izbranega posvojitelja, se lahko tuja odločba o posvojitvi v Nemčiji prizna le v izjemnih primerih in pod strogimi pogoji, priznati pa jo mora sodišče.

V skladu z nemško zakonodajo morajo otroci od dopolnjenega 14. leta starosti v posvojitve privoliti. Pridobiti je treba tudi soglasje zakonitega zastopnika. Za otroke, mlajše od 14 let, lahko privolitev poda le zakoniti zastopnik. V takih primerih so pomembne tudi želje otroka.

Posvojenci imajo od dopolnjenega 16. leta starosti osebno pravico do vpogleda v svoje dokumente, da pridobijo informacije o svojem družinskem ozadju in biografiji. Prav tako so pravno upravičeni do podpore agencije za posvojitve, če želijo izvedeti o svojem družinskem ozadju.

Zadnja posodobitev: 23/07/2025

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.